

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเตรียมความพร้อมของประชากรสู่สากล :
กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็ก
และเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาคาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม
ในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

จัดทำโดย นางสาวสรานฎภัทร อนุมัติราชกิจ
รหัส 6032

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 6 ปี 2557
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study)

เรื่อง การเตรียมความพร้อมของประชากรสู่สากล :
กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็ก
และเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม
ในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

จัดทำโดย นางสาวสรณภัทร อนุมัติราชกิจ
รหัส 6032

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 6 ปี 2557
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....
(ศาสตราจารย์ ดร. สร้อยตระกูล อรรถมานะ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูต ดร. สมเกียรติ อริยปรัชญา)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูต วิวัฒน์ กุลธรเสียร)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมของประชากรเข้าสู่สากล: กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร กับผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและผู้แทนองค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนและแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เป็นปัญหาวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในระยะยาว อันมีผลต่อการเตรียมความพร้อมของประชากรที่มีคุณภาพในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ถือกำเนิดจากแม่วัยรุ่นที่ไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพ และตัวแม่เองก็ต้องออกจากระบบการศึกษา ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ พ่อแม่วัยรุ่นไม่มีความอดทนในการอยู่ร่วมกันเกิดการหย่าร้างและทิ้งลูกให้เป็นภาระของปู่ ย่า ตา ยาย ในการรับภาระหลักเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและศักยภาพแรงงานไทยที่เป็นกำลังผลิตที่สำคัญในประชาคมอาเซียน อันเป็นความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

ประเทศไทยได้มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นมาเป็นเวลานาน แต่ปัญหาดังกล่าวกลับไม่ลดลง และแม่วัยรุ่นกลับมีระดับอายุน้อยลง โดยเฉพาะในพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รู้จักกันทั่วประเทศว่าเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและแหล่งที่อยู่อาศัยที่เชื่อมกันระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างด้าว ซึ่งประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นติด 4 อันดับแรกของประเทศ ด้วยเหตุนี้สภาพปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จึงควรได้รับการแก้ไข ทั้งนี้เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับระหว่างภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรในการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ประกอบกับเยาวชนเป็นกลุ่มที่สำคัญที่เข้าใจสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่อย่างลึกซึ้ง และด้วยความที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกันกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหา ยิ่งจะทำให้การสื่อสารระหว่างกันเข้าใจมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ตรงตามบริบทของพื้นที่มากยิ่งขึ้น

รายงานฉบับนี้ จึงได้นำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมระหว่างสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาภาคเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ให้สอดคล้องกับความต้องการและลักษณะบริบทของพื้นที่ และขอเสนอแนะในระดับนโยบาย เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ประชากรไทยให้มีคุณภาพพร้อมที่จะแข่งขันในสังคมโลก

ผลการศึกษาในภาพรวม พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมระหว่างสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาภาคเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย

1) แนวคิดและหลักการที่จะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น มี 4 ด้าน ได้แก่ (1) หลักการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น การดำเนินงานนี้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด (2) หลักการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในปัญหาว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว (3) หลักการป้องกัน ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นรณรงค์ที่การลดพฤติกรรมเสี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (4) หลักการปรับทัศนคติและการสร้างกระบวนการความคิดให้ลูกหลานรักนวลสงวนตัว

2) วิธีการที่จะส่งผลให้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นลดน้อยลง ได้แก่ การให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงบริการด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ทั้งเรื่องเพศสัมพันธ์ ปัญหาด้านสุขภาพ และทางสังคม ผ่านช่องทางเข้าถึงง่าย ทั้งทางโทรศัพท์ เว็บไซต์ และ Facebook รวมถึงการส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาอยู่กับลูก เพื่อสร้างสายใยความผูกพันในครอบครัว

3) แนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็ก และเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครกับหน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร มี 2 แนวทาง ได้แก่ การเป็นผู้รับบริการที่ต้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและการตัดสินใจ กับ การทำงานแบบภาคเครือข่ายที่เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมใน 3 บทบาท ได้แก่ บทบาทของผู้เข้าอบรม บทบาทของการเป็นผู้ประสานงาน และบทบาทของผู้รณรงค์

4) แหล่งทรัพยากรที่นำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เช่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านสาธารณสุข ในการให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้อง ในการป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนในการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรม เป็นต้น

5) การติดตามประเมินผล ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ อาทิ การจัดทำสถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมวัยรุ่นที่จะนำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

6) ปัญหาอุปสรรคของการทำงานในช่วงที่ผ่านมา เช่น การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องเนื่องจากขาดแคลนบุคลากรและงบประมาณ ตลอดจนระเบียบราชการบางอย่างเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนรวมของภาคประชาชน รวมถึงการขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของทุกฝ่าย

บทสรุปสุดท้ายของการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยการผสมความร่วมมือระหว่างภาคราชการ และองค์กรพัฒนาเอกชน กับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากร อันจะยังผลไปสู่การเตรียมความพร้อมของประชากรเข้าสู่สากลให้มีอำนาจแข่งขันในเวทีโลกต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมของประชากรสู่สากล: กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครนี้ สำเร็จลงด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สร้อยตระกูล อรรถมานะ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนให้แนวทางและวิธีการในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล รวมถึงการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการศึกษาค้นคว้านี้ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง และขอขอบพระคุณเอกอัครราชทูต ดร. สมเกียรติ อริยปรัชญา และ เอกอัครราชทูต วิวัฒน์ กุลธรเชียร ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ส่งผลให้การศึกษามีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น

รายงานการศึกษานี้คงสำเร็จลงไม่ได้หากปราศจากความร่วมมือของท่านทั้งหลาย เหล่านี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ผู้แทนหน่วยงานภาคราชการ และองค์การพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ที่สละเวลาในผู้ศึกษาได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลอันเป็นประโยชน์มานำเสนอในการศึกษาค้นคว้านี้ ขอขอบคุณคุณเพ็ญประภา กุลบุตรดี นักพัฒนาสังคม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสาคร ที่เต็มใจให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่องเป็นอย่างดี

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ (นายธีรวัฒน์ ภูมิจิตร) รวมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ทุกท่านที่สนับสนุนให้การศึกษาครั้งนี้ผ่านไปด้วยดี และท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ของผู้ศึกษาที่เป็นผู้ให้และเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งมาโดยตลอด

สรายุภัสร์ อนุมติราชกิจ

สิงหาคม 2557

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	3
1.4 ประโยชน์ของการศึกษา	6
1.5 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดทฤษฎี	8
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	14
2.3 สรุปกรอบแนวคิด	17
บทที่ 3 ผลการศึกษา	18
3.1 สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร	18
3.2 หน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าว ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร	23
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	27
4.1 สรุปผลการศึกษา	27
4.2 ข้อเสนอแนะ	30
บรรณานุกรม	32
ประวัติผู้เขียน	34

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	แสดงร้อยละของอัตราการคลอดบุตรของหญิงคลอดบุตร อายุต่ำกว่าอายุ 20 ปี ในปี 2550 -2555	9
ตารางที่ 2	แสดงข้อมูลการตั้งครรภ์ของหญิงคลอดบุตร อายุต่ำกว่าอายุ 20 ปี ประจำปีงบประมาณ 2556	9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีชื่อเสียงในด้านต่างๆ จากการจัดอันดับของโลก โดยเฉพาะในด้านอาหารและการท่องเที่ยว เช่น กรุงเทพมหานครติดอันดับเมืองน่าเที่ยว 1 ใน 5 ของโลกทุกปี และแกงมัสมั่นของประเทศไทย อร่อยที่สุดในโลก ฯลฯ หรือแม้แต่การจัดอันดับในด้านเด็กและเยาวชน เช่น เด็กไทยได้เหรียญโอลิมปิกวิชาการทุกปี แต่ในทางตรงข้าม ในแต่ละปีประเทศไทยก็ยังติดอันดับโลกที่ไม่น่าภาคภูมิใจด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสังคมและด้านสาธารณสุข ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความอยู่ดี กินดี ของประชาชนในประเทศที่เข้าขั้นวิกฤต เช่น เมื่อปี 2549 ประเทศไทยติดอันดับ 5 ของโลกในการเผยแพร่เว็บไซต์ลามกและในปี 2556 คนไทยมีสถิติการดื่มสุราเป็นอันดับ 5 ของโลก และติดอันดับ 7 ของโลก ในเรื่องสามเี่ยงร้ายร่างกายภรรยา ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าส่วนหนึ่งของการใช้ความรุนแรงในครอบครัว มีความเกี่ยวเนื่องจากการดื่มแอลกอฮอล์และการใช้สารเสพติด นอกจากนี้ วัยรุ่นไทยมีอัตราตั้งครรรค์สูงสุดในทวีปเอเชีย และสูงเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศแอฟริกา (อ้างถึงใน สมใจ รักษาศรี, 2556: 1) และกระทรวงสาธารณสุขได้เปิดเผยสถิติในปี 2553 มีอัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี/วันจำนวน 240 คน/วัน และในปี 2554 มีอัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี/วันเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 370 คน/วัน และยังพบว่าอายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นไทยกลับมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ และอายุต่ำที่สุดที่มากคลอดบุตร พบว่า มีอายุเพียง 10 ปี ซึ่งเป็นภาวะวิกฤตของปัญหาและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในระยะยาว อันมีผลต่อการเตรียมความพร้อมของประชากรที่มีคุณภาพในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ถือกำเนิดจากแม่วัยรุ่นที่ไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพ และตัวแม่เองก็ต้องออกจากระบบการศึกษาขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ พ่อแม่วัยรุ่นไม่มีความอดทนในการอยู่ร่วมกันเกิดการหย่าร้างและทิ้งลูกให้เป็นภาระของปู่ ย่า ตา ยาย ในการรับภาระหลักเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและศักยภาพแรงงานไทยที่เป็นกำลังผลิตที่สำคัญในประชาคมอาเซียน อันเป็นความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

จากสถิติการตั้งครรรค์ในวัยรุ่นของจังหวัดสมุทรสาคร โดยการศึกษาจากรายงานการคลอดบุตรในปี 2550 - 2555 ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาครพบว่า มีหญิงคลอดบุตรอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 18.02, 18.01, 16.84, 16.74, 17.00 และ 17.52 ตามลำดับ ซึ่งเป็นอัตราเกินมาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้เพียงร้อยละ 10 ประกอบกับในปี 2556 พบว่า มีอัตราการตั้งครรรค์ของหญิงคลอดบุตร อายุต่ำกว่าอายุ 20 ปี จำนวน 1,177 ราย และในขณะเดียวกัน มีอัตราการตั้งครรรค์ของหญิงคลอดบุตร อายุ 15 - 19 ปี ที่ตั้งครรรค์ซ้ำ (ท้องที่ 2ขึ้นไป) จำนวน 212 ราย ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ปัญหาการตั้งครรรค์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เป็นประเด็นที่เป็นปัญหามานานและทวี

ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รู้จักกันทั่วประเทศว่าเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและแหล่งที่อยู่อาศัยที่เชื่อมกันระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างด้าว เนื่องจากมีกิจการหลายอย่างที่มีความจำเป็นต้องใช้แรงงานมนุษย์ในการผลิตจำนวนมาก เช่น กิจการแปรรูปอาหารทะเล แรงงานเรือประมง ฯลฯ และด้วยสภาพการณ์การขาดแคลนแรงงานไทย ทำให้มีแรงงานต่างด้าว เช่น พม่า ลาว กัมพูชา ฯลฯ ที่เป็นผู้ขาย ผู้หญิง และเด็กที่ติดตามบิดา-มารดาที่เป็นแรงงานมา ได้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาสู่จังหวัดสมุทรสาครเป็นจำนวนมาก ทั้งในลักษณะของการเข้ามาแบบถูกต้องตามกฎหมาย และการลักลอบเข้าเมือง ซึ่งเด็กต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยนั้น มีทั้งเด็กที่ติดตามบิดา-มารดาจากประเทศใกล้เคียง และมีเด็กที่เกิดในประเทศในไทยหลังจากที่บิดา-มารดา ที่ได้เข้ามาเป็นแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย ตลอดจนเด็กบางรายเป็นลูกครึ่ง ไทย-ต่างชาติด้วย ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลนับเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กและเยาวชนไทยและต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

ทั้งนี้ การขยายตัวและความสลับซับซ้อนของการอยู่ร่วมกันในสังคมระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว จึงนับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเลี้ยงดูเด็กไม่พึงประสงค์ และส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กและเยาวชนเมื่อเติบโตขึ้น เช่น ลักษณะที่พิกอาศัยของแรงงานที่เคลื่อนย้ายมาอยู่ในพื้นที่สมุทรสาคร ไม่ว่าจะเป็นลักษณะห้องเดี่ยว หรือแคมป์คนงานกันห้องเดี่ยวเพียงแผ่นสังกะสี โดยสมาชิกในครอบครัวทุกคนอาศัยอยู่รวมกันในห้องเดี่ยว ส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้พฤติกรรมทางเพศของพ่อแม่ และเกิดการเรียนรู้ และนำไปเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร นอกจากนี้พ่อแม่ที่เป็นแรงงานรับจ้างแกะกุ้ง เวลาทำงานจะพาลูกมาปล่อยให้เล่นบริเวณใกล้ที่ทำงาน เนื่องจากไม่มีค่าใช้จ่ายในการส่งเด็กเข้าสถานรับเลี้ยงเด็กหรือบ้านอยู่ห่างจากสถานรับเลี้ยงเด็ก ส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมของผู้ใหญ่ ซึ่งขาดการกลั่นกรองความเหมาะสมในการเรียนรู้ และสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการแก้ไขปัญหาทางด้านสังคมและปัญหาต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครอีกประการหนึ่ง ได้แก่ มีการจัดระบบการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว และมีองค์กรภาคประชาสังคมเข้ามาดำเนินการเพื่อสังคมในพื้นที่ ยิ่งไปกว่านั้น ความห่างเหินระหว่างสมาชิกในครอบครัวอันเป็นผลมาจากสภาพทางเศรษฐกิจบีบคั้นทำให้ได้รับการขัดเกลาทางสังคมที่ไม่เหมาะสม ประกอบกับความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ทำให้คนในพื้นที่ขาดความเป็นหนึ่งเดียวและขาดการเอาใจใส่ดูแลชุมชนและคนในท้องถิ่น ส่งผลให้ขาดการสอดส่องดูแลพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งมีการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นบุคคลที่ควรได้รับการปกป้องคุ้มครอง

ดังนั้น สภาพปัญหาการตั้งครุฑไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จึงควรได้รับการแก้ไข ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับระหว่างภาครัฐ ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรในการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ประกอบกับเยาวชนเป็นกลไกสำคัญที่เข้าใจสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่อย่างลึกซึ้ง และด้วยความที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกันกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหายังจะทำให้การสื่อสารระหว่างกันเข้าใจมากขึ้น อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑไม่พร้อมในวัยรุ่น เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตามบริบทของพื้นที่มากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร กับผู้แทนหน่วยงานภาคราชการและองค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาการเตรียมความพร้อมของประชากรเข้าสู่สากล: กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วยการศึกษาในขอบเขตของเนื้อหา และขอบเขตของประชากร ดังนี้

1.3.1.1 ขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยการแสดงความคิดเห็นของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานภาคราชการและองค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องซึ่งประเด็นดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาแรงงานต่างด้าว โดยมีการกำหนดประเด็นการตัดสินใจที่จะให้แสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

1.3.1.2 ขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม รวมจำนวน 40 คน ได้แก่

1) สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย สมาชิกสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ 3 อำเภอๆ ละ 10 คน รวมจำนวน 30 คน

2) หน่วยงานภาคราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ผู้แทนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสาคร / ปรชช. เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น - ตอนปลาย จังหวัดสมุทรสาคร/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสาคร/ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร/กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร และสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวน 7 คน

3) องค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนและแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ผู้แทนจากมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน/ มูลนิธิริักษ์ไทย และผู้ประสานงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวน 3 คน

1.3.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย

1.3.2.1 การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Survey) เป็นการศึกษจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง

1.3.2.2 การศึกษาภาคสนาม (Field Study) เป็นการศึกษโดยการสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร กับผู้แทนจากหน่วยงานภาคราชการ และผู้แทนองค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ในกลุ่มสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร

1.3.2.3 การจัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานภาคราชการและผู้แทนองค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

1.3.3 ระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structure Interview) ซึ่งใช้เก็บข้อมูลจากแกนนำสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งแกนนำสภาเด็กและเยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมลงในแบบสัมภาษณ์ได้นอกเหนือจากการสนทนากลุ่มย่อย

แบบสัมภาษณ์ (Interview) จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 6 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) ได้แก่ (1) ท่านมีแนวคิดที่จะดำเนินการในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นอย่างไรบ้าง (2) ท่านเห็นว่าวิธีการใดที่จะส่งผลให้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นลดลง และเพราะเหตุใดจึงเลือกใช้วิธีดังกล่าว (3) ท่านจะเข้าไปมีส่วนร่วมกับวิธีการนั้นๆ ได้อย่างไร (4) ท่านจะระดมการใช้ทรัพยากรจากแหล่งไหน (5) ท่านจะมีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินการดังกล่าวได้อย่างไร (6) ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปัญหาการมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนอย่างไร

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) ใน 5 ประเด็น ได้แก่ (1) ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (2) ด้านสุขภาพ (3) ด้านสิ่งแวดล้อม และที่อยู่อาศัย (4) ด้านยาเสพติด (5) ด้านวัฒนธรรม โดยในแต่ละประเด็นมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นด้วยหรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้ ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ประกอบกับสามารถตอบคำถามเพิ่มเติมลงในแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ได้ด้วยอีกช่องทางหนึ่ง

2) แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่เป็นชุดคำถามเดียวกับแบบสัมภาษณ์ ซึ่งใช้เก็บข้อมูลจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและผู้แทนองค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งนี้ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาภาคเอกชนจะได้ศึกษาความคิดเห็นของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ก่อนการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaires) จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) และข้อคำถามปลายปิด (Closed – Ended Question) ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานด้านเด็กหรือเยาวชน (เฉพาะผู้แทนจากหน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 6 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) ได้แก่ (1) จะดำเนินการอะไร (2) ดำเนินการด้วยวิธีไหน (3) มีส่วนร่วมกับวิธีการนั้นๆ ได้อย่างไร (4) ใช้ทรัพยากรจากแหล่งไหน (5) ประเมินผลอย่างไร และ (6) ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปัญหาการมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนอย่างไร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) ใน 5 ประเด็น ได้แก่ (1) ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (2) ด้านสุขภาพ (3) ด้านสิ่งแวดล้อม และที่อยู่อาศัย (4) ด้านยาเสพติด (5) ด้านวัฒนธรรม โดยในแต่ละประเด็นมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นด้วยหรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้ ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

1.3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะนำแบบสัมภาษณ์ (Interview) เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่จะทำการศึกษา แกนนำสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครระดับอำเภอ 3 อำเภอๆ ละ 10 คน รวมจำนวน 30 คน และนำแบบสอบถาม (Questionnaires) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวน 10 คน ทั้งนี้ก่อนการส่งแบบสอบถาม ผู้ศึกษาจะประสานงานขออนุญาต และนัดหมายประชากรที่จะทำการศึกษาอย่างเป็นทางการก่อนการเก็บข้อมูล

1.3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยมีการจัดกลุ่มและแยกแยะข้อมูล การเชื่อมโยงตรรกะ การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อสรุปผลในภาพรวมของแนวทางการมีส่วนร่วมระหว่างสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กร

พัฒนาภาคเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

ได้แนวทางการมีส่วนร่วมระหว่างสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกับหน่วยงานภาคราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น พื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

1.5 นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น หมายถึง การตั้งครรภ์ของผู้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 10 ต่อผู้หญิงทุกกลุ่มอายุตั้งครรภ์

1.5.2 สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร หมายถึง สมาชิกสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ 3 อำเภอๆ ละ 10 คน รวมจำนวน 30 คน เป็นผู้แทนนักเรียนหรือนักศึกษาจากสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและผู้แทนเด็กและเยาวชน ซึ่งไม่ได้อยู่ในสังกัดสถานศึกษา

1.5.3 ผู้แทนหน่วยงานภาคราชการ หมายถึง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ผู้แทนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสาคร /ประธานเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น – ตอนปลาย จังหวัดสมุทรสาคร/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสาคร/ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร/กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร และ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวน 7 คน

1.5.4 ผู้แทนองค์กรพัฒนาภาคเอกชน หมายถึง หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน แลแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ผู้แทนจากมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน/ มูลนิธิริักซ์ไทย และผู้ประสานงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวน 3 คน

1.5.5 ความคิดเห็นต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร กับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ใน 6 ประเด็น ได้แก่ (1) จะดำเนินการอะไร (2) ดำเนินการด้วยวิธีไหน (3) มีส่วนร่วมกับวิธีการนั้นๆ ได้อย่างไร (4) ใช้ทรัพยากรจากแหล่งไหน (5) ประเมินผลอย่างไร และ (6) ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปัญหาการมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนอย่างไร

1.5.6 ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร กับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ใน 5 ประเด็น ได้แก่ (1)

ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (2) ด้านสุขภาพ (3) ด้านสิ่งแวดล้อมและที่อยู่อาศัย (4) ด้านยาเสพติด (5) ด้านวัฒนธรรม โดยในแต่ละประเด็นมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นด้วยหรือไม่ อย่างไร

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การเตรียมความพร้อมของประชากรเข้าสู่สากล: กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร” โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยการกำหนดแนวทาง การมีส่วนร่วมฯ ดังกล่าว มีความเกี่ยวเนื่องกับสภาพปัญหาแรงงานต่างด้าว อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่น ได้ตรงตามบริบทของพื้นที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 สถานการณ์ทางสังคม

2.1.1.1 สถานการณ์ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลในระยะยาว และมีความเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น การออกจากโรงเรียนกลางคัน ส่งผลให้ขาดการศึกษาและการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ อันจะนำไปสู่วงจรความยากจนตลอดจนการดูแลตนเองและลูกทางสุขอนามัยไม่เหมาะสมของแม่วัยรุ่น

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้นิยามคำว่า วัยรุ่น (Adolescence) หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 10 – 19 ปี และได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานเฝ้าระวังสถานการณ์ตั้งครรภ์ของวัยรุ่น โดยร้อยละของผู้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ที่ตั้งครรภ์ต่อผู้หญิงทุกกลุ่มอายุตั้งครรภ์ ซึ่งกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 10 วัยรุ่นไทยมีอัตราการตั้งครรภ์สูงสุดในทวีปเอเชียและสูงเป็นอันดับ 2 ของโลก (อ้างถึงใน สมใจ รักษาศรี, 2556: 1) รองจากประเทศแอฟริกา ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้เปิดเผยสถิติ ในปี 2553 มีอัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี/วัน จำนวน 240 คน/วัน และในปี 2554 มีอัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี/วัน จำนวน 370 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับ ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี เปิดแผนการสรุป 8 จังหวัดในเครือข่ายบริการที่ 5 (ห้วงปี 2551 – 2555) จังหวัดที่มีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์วัยรุ่นสูงสุด คือ จังหวัดสมุทรสาคร และจากรายงานของสำนักอนามัยเจริญพันธุ์ พบว่า จังหวัดสมุทรสาคร เป็น 1 ใน 4 อันดับแรกของประเทศ ที่มีอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15 - 19 ปี พ.ศ. 2555 มากกว่า 75.0 ต่ออัตราประชากรหญิง อายุ 15 - 19 ปี 1,000 คน

การศึกษาสถานการณ์ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครเป็นการศึกษาอยู่ในขอบเขตของข้อมูลทางสถิติจากข้อมูลของหญิงคลอดบุตรอายุ

ต่ำกว่า 20 ปี ในพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเก็บรวบรวมโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของอัตราการคลอดบุตรของหญิงคลอดบุตร อายุต่ำกว่าอายุ 20 ปี ในปี 2550 -2555

หญิงคลอดบุตรอายุต่ำกว่า 20 ปี	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
ร้อยละ	18.02	18.01	16.84	16.74	17.00	17.52

จากรายงานการคลอดบุตรของหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ในปี 2550 – 2555 พบว่า มีอัตราร้อยละ 18.02, 18.01, 16.84, 16.74, 17.00 และ 17.52 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 10)

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการตั้งครรภ์ของหญิงคลอดบุตร อายุต่ำกว่าอายุ 20 ปี ประจำปีงบประมาณ 2556

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (ราย)	อัตรา/ร้อยละ
หญิงคลอดบุตร อายุต่ำกว่าอายุ 20 ปี	1,177	14.79
หญิงคลอดบุตร อายุ 15 – 19 ปี ที่ตั้งครรภ์ซ้ำ (ท้องที่ 2 ขึ้นไป)	212	18.53

จากรายงานการคลอดบุตรของหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ประจำปีงบประมาณ 2556 พบว่า มีร้อยละ 14.79 แต่ในขณะที่ หญิงคลอดบุตร อายุ 15 – 19 ปี ที่ตั้งครรภ์ซ้ำ (ท้องที่ 2 ขึ้นไป) มีร้อยละ 18.53

สำหรับประเด็นความสำคัญของปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยการพิจารณาจากการจัดทำแผนงานการดูแลสุขภาพเด็กวัยรุ่น ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประเด็นปัญหาที่สำคัญ/สาเหตุ ได้แก่ (1) การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นมีแนวโน้มสูงขึ้น (2) การพัฒนาศูนย์ให้คำแนะนำปรึกษาคุณภาพ ยังให้บริการไม่ครอบคลุมและต่อเนื่อง (3) ระบบการเชื่อมโยงเครือข่าย 1 โรงเรียน 1 สถานบริการยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน และ (4) วัยรุ่นมีแนวโน้มในการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ข้อมูลสถิติการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่น ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีอัตราเกินกว่ามาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ที่ร้อยละ 10 ทั้งนี้ ความสำคัญของปัญหาดังกล่าว กลับมีแนวโน้มสูงขึ้น และในขณะเดียวกันกลับเกิดปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นเป็นปัญหาเรื้อรังมาเป็นระยะเวลาานาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.1.1.2 สถานการณ์ปัญหาต่างด้าวในประเทศไทย

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ประเทศไทยได้เผชิญกับสถานการณ์ของแรงงานต่างด้าว ที่อพยพจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสู่ประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ที่เป็นชายแดน และเป็นพื้นที่ที่ไม่มีรอยต่อตามตะเข็บชายแดนก็ตาม ทั้งในรูปแบบของการเข้ามาโดยผิดกฎหมาย และการเข้ามาแบบถูกต้องตามกฎหมาย โดยคนต่างด้าวเหล่านั้นต่างมีความมุ่งหวังเพื่อหางานทำสร้างรายได้เลี้ยงดูตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้การเคลื่อนย้ายแรงงานเหล่านี้เกิดขึ้นจากปัจจัยทั้งภายในประเทศต้นทางที่มีปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง ประกอบกับการขาดแรงงานราคาถูกเข้ามาทำงานในเนื้องานที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมากของประเทศไทย เพื่อสนองตอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เช่น ธุรกิจประมง เป็นต้น จึงเกิดแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ คือ พม่า ลาว และกัมพูชา

ประเทศไทยมีคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในปี 2552 ที่มีจำนวน เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน จากปี 2549 ถึง ปี 2553 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว จำนวนคนต่างด้าวคงเหลือ มีจำนวนปีละ 1,053,602 คน แบ่งเป็นกลุ่มเข้าเมืองถูกกฎหมาย 221,146 คน คิดเป็นร้อยละ 21.73 และกลุ่มเข้าเมืองผิดกฎหมาย 832,456 คน คิดเป็นร้อยละ 78.27 ที่ผ่านมามีการหลั่งไหลของแรงงานต่างด้าวเข้ามาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประเทศไทยยังมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าวในบางประเภทกิจการอย่างมาก เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่เลือกงานทำ ค่าแรงต่ำทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำไปด้วย อีกทั้งยังเป็นการบรรเทาการขาดแคลนแรงงานในบางกิจการ ส่วนปัญหาที่มากับคนต่างด้าวคือการแย่งงาน การใช้สาธารณูปโภค การบุกรุกที่สาธารณะรวมถึงปัญหาด้านความมั่นคงและด้านสาธารณสุข เป็นต้น (สถานการณ์คนต่างด้าว, เว็บไซต์)

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้แรงงานในการผลิตจำนวนมาก ส่งผลให้ความต้องการแรงงานข้ามชาติเข้ามาในกระบวนการผลิตสูงตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเนื้องานที่ไม่ต้องใช้ทักษะ และมีค่าแรงต่ำ ซึ่งแรงงานไทยไม่ทำ เช่น ธุรกิจประมง ฯลฯ ส่งผลให้การขยายตัวเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น อย่างไรก็ตามสถานการณ์ปัญหาแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย นอกจากสภาพปัญหาจะส่งผลกระทบต่อคนไทยที่อยู่ในพื้นที่แล้ว ยังส่งผลต่อคนต่างด้าวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ปัญหาที่มีความเกี่ยวเนื่องในด้านสังคม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงในการดำเนินชีวิตทั้งคนไทยและคนต่างด้าว และเป็นปัญหาต่อเนื่องในระยะยาว

2.1.2 นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

2.1.2.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) เป็นอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ได้รับความเห็นชอบมากที่สุดในโลก โดยทุกประเทศในโลกได้ให้สัตยาบัน ยกเว้นประเทศโซมาเลีย สหรัฐอเมริกา

ใน พ.ศ. 2535 ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ที่ระบุรายละเอียดของสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ ไว้ว่าทุกประเทศต้องรับประกันเด็กในประเทศของตน ได้แก่

- 1) สิทธิที่จะมีชีวิตรอด – ได้รับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน มีสันติภาพและความปลอดภัย
- 2) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา – มีครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม
- 3) สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง - ให้รอดพ้นจากการทำร้าย การถูกล่วงละเมิด การถูกทอดทิ้ง และการแสวงประโยชน์ในทุกรูปแบบ
- 4) สิทธิที่ในการมีส่วนร่วม – ในการแสดงความคิดเห็น แสดงออก การมีผู้รับฟัง และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง

ทุกๆ 5 ปี แต่ละประเทศจะต้องจัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิเด็ก ซึ่งประจำอยู่ที่กรุงเจนีวา และมีหน้าที่กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของแต่ละประเทศในการรับประกันสิทธิต่างๆ ของเด็กที่ระบุไว้ในอนุสัญญา

จากรายงานฉบับล่าสุด (ฉบับที่ 3 และ 4) ของประเทศไทยที่จัดส่งให้คณะกรรมการสิทธิเด็กเมื่อ พ.ศ. 2555 คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตว่า การดำเนินงานของประเทศไทยมีความก้าวหน้าหลายประการในส่วนของกรร่างกฎหมายและจัดโครงสร้างของรัฐเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เด็กและปกป้องสิทธิของพวกเขา อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการยังคงเน้นถึงความห่วงใยในหลายด้าน ได้แก่ การปกป้องคุ้มครองสิทธิของเด็กผู้ลี้ภัยการบังคับใช้กฎหมาย การกำกับดูแล และการเก็บข้อมูล งบประมาณของประเทศไทยในการทำงานด้านเด็กการพัฒนาเด็กคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการถูกทำร้ายและถูกแสวงประโยชน์ทางเพศ ทั้งที่เกิดในครอบครัวและนอกครอบครัว การเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานแก่เด็กที่ขาดโอกาสที่สุด ได้แก่ เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กผู้ลี้ภัย เด็กเร่ร่อน เด็กอพยพ เด็กยากจน เด็กที่กระทำผิด และเด็กที่ถูกค้ามนุษย์ เด็กพิการ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ อายุขั้นต่ำของเด็กที่ต้องรับโทษทางกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ 10 ขวบในประเทศไทย ซึ่งเป็นอายุที่ต่ำเกินไป และความเหลื่อมล้ำในสังคม (องค์การยูนิเซฟ, เว็บไซต์)

การดำเนินงานด้านสิทธิเด็กในประเทศไทย มีการดำเนินงานมาเป็นเวลานาน ทั้งนี้สิทธิเด็ก เป็นสิทธิที่เด็กควรได้รับ โดยสามารถแยกในมุมมองที่เป็นเด็กทั่วไป และเด็กที่ควรได้รับการปกป้องคุ้มครอง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนทั้งในภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน

2.1.2.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

เหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ฉบับนี้คือ ตามที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2515 และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับ วิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดขึ้นตอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหา

ประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และสมควรปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

2.1.2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมการพัฒนเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์เด็กและเยาวชนอำเภอ และสภาเด็กและเยาวชน เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งให้องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนเด็กและเยาวชน

2.1.2.4 แผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาคีฬาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเร่งแก้ไขปัญหาคีฬาตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น จึงได้บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคีฬาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และคณะทำงานชุดดังกล่าว ได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคีฬาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันของภาคีเครือข่าย

แผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาคีฬาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคีฬาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชน และเป็นแนวทางการสร้างและพัฒนาระบบการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม แม่วัยเยาว์ บุตรและครอบครัวให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยการบูรณาการความร่วมมือภาคีกับเครือข่ายในการรณรงค์ร่วมกับภาคีเครือข่าย ให้สังคมเกิดความตระหนักและร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาคีฬาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

2.1.3 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนของ (Cohen and Uphoff อ้างถึงใน สุรยุทธ หลิมตระกูล, 2540) ถูกนำมาใช้ร่วมกับหลักการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแพร่หลาย โดยมีความมุ่งหวังว่าจะช่วยเติมเต็มการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา การปฏิบัติการ ตลอดจนการติดตามประเมินผล อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่เหมาะสมและตรงตามบริบทของพื้นที่ ซึ่ง Cohen and Uphoff ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในทฤษฎีของการพัฒนาชุมชนว่า “การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการ ได้แก่ มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร และทำด้วยวิธีการอย่างไร มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการ

ร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ”

2.1.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม (Theory of Psychosocial Development) ของ Erik H. Erikson (1977) อธิบายถึงลักษณะของการศึกษาไปข้างหน้า โดยเน้นถึงสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของคน ซึ่งในแต่ละขั้นของพัฒนาการนั้นจะมีวิกฤติการณ์ทางสังคม (social crisis) เกิดขึ้น การที่ไม่สามารถเอาชนะหรือผ่านวิกฤติการณ์ทางสังคมในขั้นหนึ่ง ๆ จะเป็นปัญหาในการเอาชนะวิกฤติการณ์ทางสังคมในขั้นต่อมา ทำให้เกิดความบกพร่องทางสังคม (social inadequacy) และเป็นปัญหาทางจิตใจตามมาภายหลัง

ทั้งนี้ การอบรมเลี้ยงดูตลอดจนประสบการณ์ที่บุคคลได้รับในแต่ละช่วงวัยของบุคคล ล้วนส่งผลต่อพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในอนาคต กล่าวคือ หากบุคคลได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ก็จะส่งผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพในอนาคตที่เหมาะสม ในทางกลับกัน หากบุคคลเกิดอุปสรรคได้รับการเลี้ยงดูในแต่ละช่วงวัยไม่เหมาะสม เกิดการพัฒนาที่ติดขัดอยู่ในแต่ละช่วงวัย ก็จะส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลในอนาคตที่ไม่เหมาะสมด้วยเช่นกัน

2.1.5 ทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดู

ทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดู (Theory of Parenting Styles) ของ Diana Baumrind (1971) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันแห่ง มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย, เบิร์คลีย์ จัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ควบคุมและตอบสนองความรู้สึกเด็ก)
- 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ควบคุมแต่ไม่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก)
- 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (ไม่ควบคุมแต่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก)

ต่อมา Maccoby and Martin (1983 อ้างใน ดุลยา จิตตะยโสธร, 2552) ได้เพิ่มเติมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 4 คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ได้แก่ การไม่ควบคุมและไม่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก

รูปแบบที่ 1 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็ก โดยที่บิดามารดาจะอนุญาตให้เด็กมีอิสระตามควรแก่วุฒิภาวะ แต่ในขณะเดียวกันบิดามารดาจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของเด็ก และกำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตามแนวทางที่บิดามารดา กำหนดได้อย่างมีเหตุผล ถึงแม้บิดามารดาจะมีการเรียกร้องสูง แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความรักความอบอุ่นและใส่ใจต่อเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง รับฟังเหตุผลจากเด็กและสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของครอบครัว

รูปแบบที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดา มีความเข้มงวดเรียกร้องสูง แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กโดยสิ้นเชิง มีการจัดระบบการควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด โดยมีการอธิบายน้อยมาก หรือไม่มีเลยเด็กต้องยอมรับในคำพูดของบิดามารดาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

เสมอ มีการใช้อำนาจควบคุมโดยวิธีบังคับ และลงโทษเมื่อเด็กไม่ทำตามความคาดหวังของบิดามารดา บิดามารดามักห่างเหิน และปฏิเสธเด็ก

รูปแบบที่ 3 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ตามการตัดสินใจของเด็กโดยไม่มี การกำหนดขอบเขต ใช้การลงโทษน้อย ไม่เรียกร้องหรือควบคุมพฤติกรรมเด็ก เด็กสามารถแสดงออกซึ่ง ความรู้สึกและอารมณ์ได้อย่างเปิดเผย บิดามารดาอาจให้คำปรึกษาหรือพยายามใช้เหตุผลกับเด็กแต่ ไม่มีอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก บิดามารดาจะให้ความรักความอบอุ่นและตอบสนอง ความต้องการของเด็กเสมอ

รูปแบบที่ 4 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่ให้ความสนใจหรือตอบสนองความต้องการของเด็ก ให้ การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กน้อยมาก บิดามารดากลุ่มนี้จะเพิกเฉยต่อเด็กพอๆ กับไม่เรียกร้องหรือวาง มาตรฐานพฤติกรรมใดๆ ให้เด็กปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบิดามารดาปฏิเสธเด็กแต่แรก หรือหมกมุ่น อยู่กับปัญหา และความกดดันในชีวิตประจำวันจนไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็ก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จะเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยง ระหว่างความรู้สึกและความต้องการของผู้เลี้ยงดูเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ กับความรู้สึกหรือความต้องการ ของเด็ก ซึ่งสามารถจำแนกประเภทการเลี้ยงดูเด็กออกเป็นรูปแบบต่างๆ โดยแต่ละรูปแบบของการ เลี้ยงดูจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ผลกระทบความมั่นคงทางสังคมจากแรงงานต่างด้าวหญิงชาวพม่าที่ขายบริการ ทางเพศในพื้นที่จังหวัดระนอง

ปิยะศักดิ์ พงศ์อัมพรศักดิ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบความมั่นคง ทางสังคมจากแรงงานต่างด้าวหญิงชาวพม่าที่ขายบริการทางเพศในพื้นที่จังหวัดระนอง” โดยมี วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาสถานการณ์แรงงานต่างด้าวหญิงชาวพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองมา ขายบริการทางเพศแล้วส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตอย่างปกติสุข ซึ่งเป็นความมั่นคงทางสังคมของ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดระนอง และแสวงหาแนวทางในการแก้ไขและป้องกันแรงงานต่างด้าวหญิง ชาวพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองมาขายบริการทางเพศในพื้นที่จังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบความมั่นคงทางสังคม มีข้อสรุปออกมาได้ทั้งหมด 6 ประเด็นหลักกล่าวคือ (1) ปัญหาความ ไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (2) ปัญหาโรคติดต่อร้ายแรง เนื่องจากหญิงชาวพม่าที่เข้ามาขาย บริการ มีความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะโรคเอดส์ (3) ปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดแหล่งเสื่อมโทรมในย่านชุมชนที่มีการขายบริการทางเพศ เกิดมลภาวะเป็นพิษ (4) ปัญหา ยาเสพติด เกิดแพร่ระบาดของยาเสพติด (5) ปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรม และความ เป็นอัตลักษณ์ (Identify) เฉพาะกลุ่ม ประชาชนและผู้อยู่อาศัยคนไทยในพื้นที่เกิดความรู้สึกต่อต้าน และชิงชังชาวพม่าที่เข้ามาทำงานในจังหวัดระนอง (6) ปัญหาการเกิดเด็กไร้สัญชาติ การเกิดเด็กไร้ สัญชาติทั้งจากแรงงานต่างด้าวทั่วไป หรือเกิดจากหญิงชาวพม่าที่ขายบริการทางเพศ

2.2.2 ภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่นในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี

นพวรรณ มาดาร์ตัน (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่นในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่นในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี โดยวิธีการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน ผลการศึกษา พบว่า มารดาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมกว่า 1 ใน 4 มีภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมจากการไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้วางแผน และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่น โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่น ได้แก่ อายุ การศึกษา และจำนวนบุตรมีชีวิต โดยการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกับภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่น ได้แก่ การคุมกำเนิด การย้ายถิ่น การพักอาศัยในเขตเมือง และพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์จากการเที่ยวกลางคืน

2.2.3 การศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แม่วัยใส)

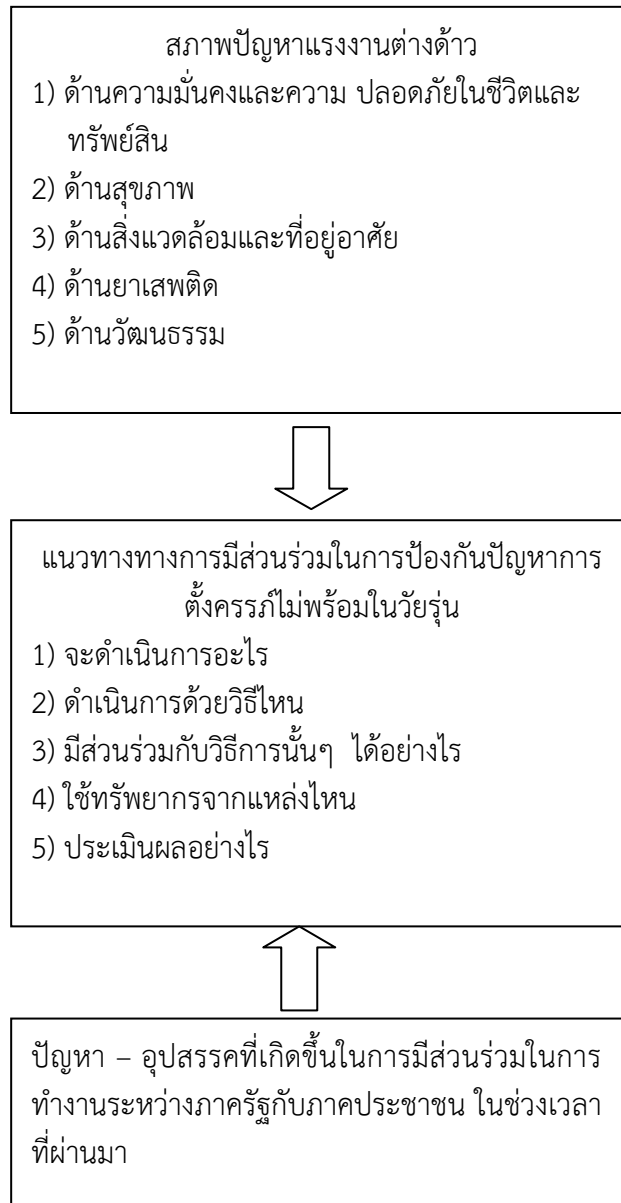
ศิริพร จิรวัดน์กุล และคณะ (2554) ได้ทำการศึกษา “การศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แม่วัยใส)” โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อบูรณาการประเด็นเพศภาวะเข้าสู่กระบวนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม ของครอบครัว ชุมชน และสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น สร้างข้อเสนอแนะ ที่มีความจำเพาะเชิงเพศภาวะสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ เพื่อใช้ในโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และสถานบริการสุขภาพ และสร้างข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมระดับระบอบพ่อ - แม่วัยรุ่น และลูก ผลการศึกษา เน้นย้ำให้เห็นว่าการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้อัตราการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกให้ช้าลง ใช้วิธีการคุมกำเนิดที่เหมาะสมทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ มีพลังอำนาจเพียงพอที่จะหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ชี้ว่า การห้ามวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่ให้มีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เพราะการรับรู้ของเด็กเองที่เห็นการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องธรรมดาที่ไม่ใช่ความผิด เพียงแต่ผู้ใหญ่ไม่ชอบ การลักลอบมีเพศสัมพันธ์ยังเป็นความท้าทาย ประกอบกับมีสิ่งกระตุ้นยั่วจากสื่อต่างๆ ของมีนเมา และสิ่งเสพติดที่มีอยู่ทั่วไปรอบๆตัวเด็ก ดังนั้นเด็กวัยรุ่นหญิงทุกคน ไม่ว่าจะเป็น “เด็กเที่ยว” หรือ “เด็กเรียน” ต่างเป็นกลุ่มเสี่ยงเหมือนกัน

2.2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind

ดุลยา จิตตะยโสธร ได้ทำการศึกษา “รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind” จากการประมวลงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind กับตัวแปรทางจิตวิทยาโดยภาพรวมอาจ พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพสามารถหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัว มีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม มีความสามารถในการกำกับตนเอง ตลอดจนมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดี ก็คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ที่อธิบายไว้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมต่อการพัฒนาตามวุฒิภาวะของเด็ก เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่บิดามารดาจะ

อนุญาตให้เด็กมีอิสระตามวุฒิภาวะของเด็ก แต่ในขณะที่เดียวกันบิดามารดาจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของเด็กและกำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตามแนวทางที่บิดามารดาที่กำหนดไว้ บิดามารดาจะแสดงความรัก ความเอาใจใส่ และให้ความอบอุ่นต่อเด็ก สนใจพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็น และสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมแบบตามใจ และแบบทอดทิ้ง ล้วนเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ขาดประสิทธิภาพ ส่งผลทางลบต่อเด็กไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง อาทิ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ส่งผลให้เด็กมักไม่ค่อยมีความสุข ชอบหลีกเลี่ยงสังคม มีความวิตกกังวลและรู้สึกไม่มั่นคง มีความคับข้องใจสูง และขาดความกระตือรือร้นไม่ค่อยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ขาดความยืดหยุ่น อนุรักษนิยม เจ้าระเบียบจนเกินไป และมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ แต่อย่างไรก็ดี เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมก็ยังมีลักษณะทางบวก คือ มีการควบคุมตนเองสูง มีวินัยสูง และมีความซื่อสัตย์สูง ส่วนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ส่งผลให้เด็กมักไม่มีศักยภาพตามวุฒิภาวะ มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่ำมีลักษณะพึ่งพาผู้อื่นสูง และมีปัญหาในการควบคุมอารมณ์ และที่น่าเป็นห่วงที่สุด ก็คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง เพราะส่งผลให้เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดู แบบนี้มีลักษณะที่ก้าวร้าว ต่อต้านสังคม (Antisocial) นำไปสู่การติดยาเสพติด หรือการกระทำผิดทางอาชญากรรมต่างๆ ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่เป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพสามารถหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชน เจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพ ดังนั้น ทุกภาคส่วนในสังคมควรเร่งเผยแพร่ และกระตุ้นให้บิดา มารดา ตลอดจนบุคคลที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อเด็กตระหนักถึงความสำคัญ และนำเอารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตน ทั้งนี้เพื่อให้สังคมไทยมีประชากรที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญอย่างยั่งยืนสืบไป

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

บทที่ 3

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การเตรียมความพร้อมของประชากรเข้าสู่สากล: กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ศึกษาได้จำแนกผลการศึกษิตตามประเภทของกลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร

เป็นผลการศึกษาที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ภายในกลุ่มแกนนำสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร แกนนำเหล่านี้มาจากสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอจำนวน 3 อำเภอๆ ละ 10 คน รวม 30 คน ประกอบกับการให้แกนนำสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร แสดงความคิดเห็นลงในแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มเป้าหมาย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของกลุ่มเป้าหมาย เป็น 6 ประเด็น ดังนี้

3.1.1 แนวคิดที่จะดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

แนวคิดและหลักการที่เด็กและเยาวชนเสนอเพื่อที่จะดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร สามารถจำแนกได้ 5 แนวคิด ดังนี้

1) หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นบุคคลในพื้นที่ที่ได้สัมผัสกับปัญหาอย่างใกล้ชิด โดยเด็กและเยาวชนให้ข้อมูลว่า แม้ตัวเด็กและเยาวชนจะมีผู้ใช้ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมก็ตาม แต่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ก็สัมผัสกับปัญหาผ่านทางบุคคลใกล้ชิด เช่น เป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนในละแวกบ้าน หรือ บุคคลอื่นๆ ในชุมชน ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จัก และทราบถึงผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ตลอดจนทราบถึงวิธีการแก้ไขปัญหของตัววัยรุ่น ตลอดจนบุคคลในครอบครัวที่ปฏิบัติกับวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมด้วย

2) หลักการรับฟังความคิดเห็น โดยประสงค์ที่จะให้ผู้ใหญ่ตระหนักและให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในเวทีต่างๆ เนื่องจากปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เป็นปัญหาทางสังคมอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการเตรียมความ

พร้อมในการเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต โดยเด็กและเยาวชนให้ข้อมูลว่า “ในเมื่อผู้ใหญ่คิดว่า เด็กเป็นอนาคตของชาติ ผู้ใหญ่ก็ควรรับฟังเสียงของอนาคตด้วย” และเห็นว่า สื่อประชาสัมพันธ์ตลอดจนสื่อโฆษณาต่างๆ ที่รณรงค์ให้เด็กและเยาวชนป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในปัจจุบัน ยังไม่น่าสนใจและไม่สามารถสื่อสารให้ตรงกับสิ่งที่เด็กและเยาวชนเข้าใจได้ชัดเจน เป็นเพียงแค่การสื่อและการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งเด็กและเยาวชนแต่ละคนจะมีฐานความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศที่แตกต่างกัน เช่น รู้จริง รู้ไม่จริง รู้แบบผิดๆ ทำให้การตีความกับสื่อที่ส่งผ่านมาแตกต่างกัน ส่งผลให้การปฏิบัติแตกต่างกันตามไปด้วย ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดควรต้องรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน

3) หลักการสร้างจิตสำนึก เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เห็นว่าการจัดการรณรงค์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ ทำให้พวกเขามองเห็นภาพชัดเจน เห็นผลเสียของปัญหาและไม่มองเป็นเรื่องไกลตัวหรือไม่เกิดขึ้นจริง โดยให้ข้อมูลว่า เด็กและเยาวชนที่ศึกษาทั้งในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษา จะมองว่าปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมเป็นเรื่องไกลตัว และไม่เกิดขึ้นจริงกับตนเอง จึงไม่มีความตระหนักที่จะเรียนรู้เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันปัญหา แต่เมื่อประสบกับสถานการณ์การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ประกอบกับขาดทักษะชีวิตนอกห้องเรียน เด็กและเยาวชนจึงไม่สามารถป้องกันปัญหาได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การสร้างความตระหนักในการป้องกันปัญหาโดยเริ่มที่ตัวเด็กและเยาวชนเองก่อนจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญ นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า “สำหรับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา จะมีการแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 ชั่วอย่างชัดเจน ระหว่าง “เด็กเรียนและเด็กแรง” ซึ่งในส่วนของเด็กแรงที่เป็นเด็กที่ใช้ชีวิตอย่างสนุกสนานผ่านการเรียนรู้ประสบการณ์นอกห้องเรียน มิได้หมายรวมถึงเด็กและเยาวชนที่รักสนุกมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางคนก็เล่นสนุกกับกลุ่มเพื่อน โดยไม่สนใจกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และเห็นว่ากลุ่มที่น่าเป็นห่วงคือ “เด็กเรียน” เนื่องจากไม่มีทักษะชีวิตนอกตำราเรียน และทักษะของการแก้ไขปัญหา

4) หลักการป้องกัน เห็นว่าควรเริ่มจากตัวเด็กและเยาวชนเอง โดยมีความคิดเห็น 2 ชั่ว ได้แก่ ชั่วแรก มองว่า ในการป้องกันโดยตัวเด็กและเยาวชนเอง ควรมีความรู้ในการใช้เครื่องป้องกัน เช่น ถุงยางอนามัย และควรเข้าถึงได้ง่าย แต่ในทางกลับกัน ชั่วที่สอง มองว่า การที่ให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงถุงยางอนามัยได้ง่าย จะเป็นการกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นจะต้องไม่ประพฤติดนให้มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การเที่ยวกลางคืน แต่งตัวล่อแหลม มีทักษะการปฏิเสธจากเพศตรงข้ามเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ล่อแหลมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ การบริโภคสื่ออย่างเหมาะสม เป็นต้น นอกจากนี้ พ่อแม่ควรมีบทบาทในการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศเพื่อสร้างเกราะป้องกันให้กับเด็กและเยาวชนด้วย

5) หลักการปรับทัศนคติ เห็นว่า สภาพบังคับของขนบธรรมเนียมประเพณีอ่อนแอลง เช่น ชุดความคิดเรื่องเพศที่สั่งสอนให้กับเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน จะมีความแตกต่างกันตามช่วงวัยของพ่อแม่ เช่น พ่อแม่สมัยโบราณ จะเคร่งในการสั่งสอนลูกหลานให้รักษานวลสงวนตัว ซึ่งมองเห็นเป็นกระบวนการขัดเกลา แต่ในทางกลับกัน พ่อแม่สมัยปัจจุบัน จะมุ่งหวังไปที่ผลลัพธ์ คือ ลูกมีเพศสัมพันธ์ได้แต่ห้ามท้อง โดยชุดความคิดเรื่องเพศที่พ่อแม่ถ่ายทอดไปยังลูกผู้หญิงและลูกผู้ชายจะเป็นชุดความคิดคล้ายๆกัน แต่ไม่ค่อยแฝงเรื่องเพศสภาพในสังคม เช่น การให้เกียรติระหว่างเพศ ดังนั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง คือการปรับทัศนคติทั้งพ่อแม่ และตัวเด็กและเยาวชนในเรื่องที่เกี่ยวกับเพศ

ด้วย ประกอบกับการกำกับดูแลพฤติกรรมเสี่ยงของบุตรหลาน การตักเตือน และการสื่อสารเรื่องเพศ ภายในครอบครัวอย่างเหมาะสม

6) หลักการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องสำหรับเด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนให้ข้อมูลว่า เด็กและเยาวชนอยากมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจากสาเหตุที่เด็กและเยาวชนไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง จึงไม่สามารถป้องกันตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนคนอื่นๆ ได้อย่างถูกต้อง และหากเด็กและเยาวชนเกิดปัญหา บางครั้งก็เลือกถามเพื่อนในวัยเดียวกัน ซึ่งเพื่อนก็ไม่มีความรู้ที่ถูกต้องอย่างแท้จริงในการให้คำแนะนำเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน

3.1.2 วิธีการที่จะส่งผลให้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นลดลง

สามารถจำแนกวิธีการที่เด็กและเยาวชนเสนอมาใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

3.1.2.1 กระบวนการไม่เป็นทางการ ได้แก่

1) พ่อแม่ ผู้ปกครองสร้างความตระหนักให้เด็กและเยาวชนถึงเห็นถึงผลเสียและผลกระทบของการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

2) ความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว เช่น พ่อแม่มีเวลาให้กับลูกมากขึ้น การอบรมสั่งสอน การว่ากล่าวตักเตือน การทำกิจกรรมที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมภายในครอบครัว การสร้างความเข้าใจอันดีภายในครอบครัว วิธีการสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับเด็กเป็นไปอย่างมีเหตุผล การกำหนดกรอบความประพฤติของเด็กและเยาวชน

3) การส่งเสริมการทำหน้าที่ของวัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามให้มีความเข้มแข็ง นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาถ่อมเกลาคิดใจเด็กและเยาวชน

4) การส่งเสริมการใช้เวลาว่างของเด็กและเยาวชนให้เกิดประโยชน์ ไม่ให้เด็กและเยาวชนหมกมุ่นในเรื่องเพศ เช่น การทำกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน

3.1.2.2 กระบวนการที่เป็นทางการ ได้แก่

1) การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พร้อม การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ ตลอดจนการคุมกำเนิด โดยผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้กับเด็กและเยาวชน ให้เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีชุดความรู้ที่ชัดเจน สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตของตนเอง และสามารถถ่ายทอดไปยังเพื่อนได้อย่างถูกต้องตามหลักการ ทั้งนี้ ควรมีการดำเนินการทั้งในสถานศึกษา โรงงาน และชุมชน

2) การอบรมส่งเสริมทักษะการปฏิเสธให้กับเด็กและเยาวชนในการปฏิเสธเพศตรงข้ามและการไม่นำพาตนเองไปสู่สถานการณ์ที่ล่อแหลม

3) การจัดหลักสูตรการศึกษาเรื่องเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับช่วงวัยในสถาบันการศึกษา ประกอบกับครูผู้ถ่ายทอดมีทักษะในการสื่อสารและสามารถสื่อสารให้ความรู้เหมือนหลักสูตรปกติทั่วไปอื่นๆ

4) การจัดค่ายกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

5) การจัดตั้งแหล่งบริการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาวัยรุ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม เช่น ปัญหารักในวัยเรียน การตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ ฯลฯ

6) จัดตั้งศูนย์บริการอุปการณณ์คุมกำเนิด พร้อมการให้คำแนะนำปรึกษาที่ถูกต้อง

7) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในประเด็นการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นที่สามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างชัดเจน มีความน่าสนใจ ไม่ใช่เรื่องไกลตัว เช่น การรณรงค์ให้ใช้ถุงยางอนามัย รณรงค์การคุมกำเนิด

8) การรณรงค์สร้างความตระหนักในปัญหาฯ ให้กับพ่อแม่ รวมทั้งเด็กและเยาวชน เนื่องจากสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชน และมีความสำคัญในการถ่ายทอดกระบวนการคิด และพฤติกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งพฤติกรรมทางเพศให้กับเด็กและเยาวชน เช่น ครอบครัวสามารถพูดคุยเรื่องเพศกับสมาชิกได้อย่างเหมาะสม และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่

3.1.3 การมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

ในเบื้องต้น เด็กและเยาวชนให้ข้อมูลว่า ก่อนที่เด็กและเยาวชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ดังกล่าว เด็กและเยาวชนควรมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นอย่างถูกต้องเสียก่อน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของตนเอง รวมทั้งการให้คำแนะนำเพื่อนอย่างถูกต้อง โดยชุดความรู้ที่เด็กและเยาวชนต้องการมีทั้งในประเด็นทางด้านสุขภาพ และทางด้านสังคม เช่น การสร้างความตระหนักในหน้าที่หน้าที่ของเด็กและเยาวชน ความเหมาะสมของช่วงวัยกับการมีเพศสัมพันธ์ การทำในสิ่งที่ควรทำตามวัย ฯลฯ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น สามารถจำแนกได้ใน 3 บทบาท ดังนี้

1) บทบาทของผู้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ที่ดำเนินการจัดโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาภาคเอกชน เช่น การเข้าร่วมในฐานะผู้รับการอบรม การเข้าร่วมในฐานะวิทยากรดำเนินการตลอดจนถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ ไปยังบุคคลใกล้ชิด ฯลฯ

2) บทบาทของผู้ประสานงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทของผู้ประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาภาคเอกชน กับภาคประชาชน เช่น การเข้าร่วมอบรมและถ่ายทอดโดยการให้คำแนะนำกับเด็กเยาวชนที่ประสบปัญหาตั้งครรภ์ไม่พร้อมให้เข้าถึงบริการของรัฐที่จำเป็นทั้งก่อนเกิดปัญหา และหลังจากที่เกิดปัญหาแล้ว เพื่อให้วัยรุ่นที่ประสบปัญหาและครอบครัวสามารถดูแลตนเอง และเด็กที่จะเกิดมาได้อย่างเหมาะสม รวมถึงดำรงชีวิตต่อไปในอนาคตได้ ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนให้ข้อมูลว่า ระบบควรตอบสนองต่อการทำหน้าที่ในบทบาทของผู้ประสานงานด้วย เช่น เด็กและเยาวชนควรได้รับทราบแหล่งทรัพยากรของรัฐที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสำหรับวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ตลอดจนแหล่งของการให้ความช่วยเหลือต่างๆ เพื่อให้สามารถแนะนำกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและมีทางเลือกสำหรับผู้ประสบปัญหาที่หลากหลาย

3) บทบาทของผู้รณรงค์สร้างความตระหนักในกลุ่มเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้ใหญ่ในสังคม ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนให้ข้อมูลว่า สิ่งแรกที่จะต้องทำคือ ตัวเขาเองจะต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่างอย่างเคร่งครัดให้กับเด็กและเยาวชนในสังคมคนอื่นๆ ก่อน ทั้งนี้ ประสบการณ์ทางเพศสัมพันธ์มีใช้สิ่งจำเป็นในการเป็นแบบอย่าง แต่สิ่งที่เคร่งครัดคือความประพฤติที่ดีที่จะเป็นแบบอย่างให้กับเด็กและเยาวชนคนอื่นๆ ตลอดจนการรณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมทั้งการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น และการรณรงค์การพกถุงยางอนามัย

3.1.4 แหล่งทรัพยากรที่เด็กและเยาวชนจะระดมมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

ข้อมูลของแหล่งทรัพยากรที่เด็กและเยาวชนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าจะนำมาใช้ในการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นแหล่งทรัพยากรที่ใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของเด็ก หรืออยู่ในชุมชนของเด็กและเยาวชน โดยสามารถจำแนกรายละเอียดดังนี้

1) สถาบันทางการศึกษา เช่น โรงเรียนในพื้นที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา และการจัดระบบการศึกษาในการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน

2) สถาบันทางสาธารณสุข เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ โรงพยาบาลชุมชน/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชนในการป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อ การคุมกำเนิด ฯลฯ ตลอดจนการให้บริการทางด้านจิตวิทยา เช่น การให้คำแนะนำปรึกษาเชิงลึกตามกระบวนการทางจิตวิทยา เนื่องจากวัยรุ่นที่ประสบปัญหาออกจากสภาพร่างกายแล้ว สภาพจิตใจก็เป็นวิกฤตอีกอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อตัววัยรุ่นที่ตั้งครรภ์

3) สถาบันทางสังคม เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ หรือสร้างกระบวนการให้บริการสำหรับวัยรุ่นที่ประสบปัญหา ส่วนที่ทำการชุมชนให้การสนับสนุนเสียงตามสายหรือสื่อประชาสัมพันธ์ในชุมชน ฯลฯ และการระดมทรัพยากรในชุมชน เช่น คนในชุมชนร่วมกันรณรงค์สร้างความตระหนักในชุมชนเอง ตลอดจนการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน เช่น การขอรับคำแนะนำปรึกษาจากเพื่อน

4) องค์กรภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนงบประมาณและการสนับสนุนสิ่งของในการจัดกิจกรรม การสนับสนุนการสร้างสรรคสื่อประชาสัมพันธ์ของภาคเอกชน

5) วิธีการอื่นๆ ในการระดมทรัพยากร เช่น การเปิดหมวดระดมทุนในการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เช่น การให้ความรักความอบอุ่น และการสนับสนุนจากชุมชน เช่น เสียงตามสายในชุมชน และการระดมความร่วมมือระหว่างเด็กและเยาวชน ฯลฯ

3.1.5 การติดตามและการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

โดยการติดตามและประเมินผลจาก 1) สถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และ 2) การติดตามโดยการสอบถามอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ โดยการสุ่มสอบถามจากกลุ่มเด็กและเยาวชน หรือ การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ หรือการประเมินผลหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ทั้งนี้จะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง 3) การทำโพลสอบถามความคิดเห็นจากชุมชนและพื้นที่ 4) คู่มือแนวโน้มของพฤติกรรมวัยรุ่นที่จะนำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นตามสื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารต่างๆ

3.1.6 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างภาคราชการกับภาคประชาชน ในช่วงที่ผ่านมา

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประสานการทำงานระหว่างภาคราชการกับภาคประชาชนในโครงการต่างๆ ที่ผ่านมา ได้แก่

- 1) การกระจายการดำเนินงานของภาคราชการยังไม่ทั่วถึง ส่งผลให้โอกาสของประชาชนในการเข้ารับบริการ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการไม่ทั่วถึงเช่นกัน
- 2) ในการดำเนินโครงการต่างๆ ขาดการติดตามและการประเมินผลที่มีความต่อเนื่อง
- 3) มีความเป็นทางการมากเกินไป ส่งผลให้ระเบียบราชการบางอย่างเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน เช่น ภาคประชาชนไม่ชำนาญในการเขียนโครงการขอรับเงินอุดหนุนจากภาคราชการ หรือ วัตถุประสงค์ของเงินที่สนับสนุนจากภาคราชการไม่ตรงกับสภาพปัญหาที่เป็นตามความต้องการของพื้นที่ ฯลฯ ส่งผลให้บริการของรัฐยากต่อการเข้าถึงของประชาชน และภาครัฐเองไม่เข้าถึงพื้นที่
- 4) ประชาชนไม่ให้ความสนใจในการให้ความร่วมมือในการดำเนินการกิจกรรม/โครงการของภาคราชการ
- 5) ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน/ภาคราชการไม่ตระหนักในการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 6) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
- 7) ไม่ค่อยมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ของภาคราชการ ในประเด็นปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรือสื่อลามก

3.2 หน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าว ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

เป็นผลการศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามผู้แทนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสาคร / ประธานเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น – ตอนปลาย จังหวัดสมุทรสาคร/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสาคร/ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร/กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร/สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสาคร/ผู้แทนจากมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน/ มูลนิธิรักษ์ไทย และผู้ประสานงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวน 10 คน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและทำการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ได้ดังนี้

3.2.1 แนวคิดที่จะดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

แนวคิดและหลักการที่ผู้แทนหน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน เสนอเพื่อที่จะดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร สามารถจำแนกได้ 3 แนวคิด ดังนี้

1) หลักการป้องกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ (1) ในกรณีที่ยังไม่เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ควรสร้างความตระหนักให้เด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน มีทักษะในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น และการป้องกันตนเอง โดยการลดพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในด้านอื่นๆ ด้วย และ (2) ในกรณีที่เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร หากไม่สามารถห้ามการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นได้ เด็กและเยาวชนก็ควรได้รับความรู้และทักษะในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

2) หลักการสร้างความรู้ความตระหนักให้เด็กและเยาวชนได้รับทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ผ่านครอบครัว โรงเรียน และสื่อสารมวลชนต่างๆ ในสังคม

3) หลักการปรับทัศนคติและกระบวนการคิดของเด็กและเยาวชนทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ในประเด็นเรื่องเพศสัมพันธ์อย่างรอบด้าน ผ่านการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ในรูปแบบของการอบรม หรือการรณรงค์ประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า หลักการหรือแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น จะให้ความสำคัญไปที่การปรับกระบวนการคิดของเด็กและเยาวชน ที่มีความเชื่อมโยงไปยังพฤติกรรมเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนจะเข้าไปสู่กระบวนการตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยอาศัยความพยายามในการใช้กลไกสถาบันทางสังคมรอบตัว เด็กและเยาวชนในการขับเคลื่อนทั้งในเชิงป้องกันปัญหา และในเชิงแก้ไขปัญหา ตลอดจนการบรรเทาปัญหาให้มีรุนแรงไปกว่าที่เป็นอยู่

3.2.2 วิธีการที่จะส่งผลให้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นลดลง

สามารถจำแนกวิธีการที่เสนอมาใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

1) กระบวนการไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว และการใช้เวลากับลูก เพื่อสร้างสายใยความผูกพันในครอบครัว

2) กระบวนการที่เป็นทางการ ได้แก่ การเปิดช่องทางให้เด็กและเยาวชน สามารถขอรับบริการเกี่ยวกับคำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ และปัญหาทางด้านสุขภาพ ตลอดจนปัญหาทางสังคม ผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น เว็บไซต์ Facebook ฯลฯ

3.2.3 แนวทางที่หน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

สามารถจำแนกออกเป็น 2 แนวทางหลัก ได้แก่

1) บทบาทของหน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน เป็นผู้ให้บริการ โดยมีเด็กและเยาวชนเป็นผู้รับบริการ

(1) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนมีเดียต่างๆ เช่น การรณรงค์ผ่านเว็บไซต์ Facebook ฯลฯ

(2) การให้ความรู้ คำแนะนำปรึกษาในรูปแบบวิทยากร แก่เด็กและเยาวชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เพื่อให้เด็กและเยาวชนนำไปใช้เป็นทางเลือกในการป้องกันตนเองได้อย่างเหมาะสม

(3) การจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ ผ่านการจัดบูธนิทรรศการ

2) บทบาทของการทำงานแบบภาคีเครือข่าย โดยหน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน เป็นภาคีร่วมจัดกิจกรรมกับเด็กและเยาวชน ในรูปแบบการทำงานร่วมกัน เช่น หน่วยงาน/องค์กร ร่วมจัดกิจกรรมกับแกนนำเด็กและเยาวชน ในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

3.2.4 แหล่งทรัพยากรที่หน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน

จะระดมมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีภารกิจการทำงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และเครือข่ายเอดส์ เป็นต้น

3.2.5 การติดตามและการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

โดยการติดตามและประเมินผลจาก

1) การติดตามเฝ้าระบบ เพื่อดูความเคลื่อนไหว จากการ Review ผลตอบรับของผู้เข้าชมเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

2) การติดตามและประเมินผลจากสถิติการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

3) การประเมินผลหลังการดำเนินกิจกรรม/โครงการ

3.2.6 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ในช่วงที่ผ่านมา

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนในกิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่ผ่านมา สามารถจำแนกได้ 2 ประเด็น ได้แก่

3.2.6.1 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ และบุคลากรไม่เพียงพอต่อภาระงาน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง

3.2.6.2 ปัญหาอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

1) มายาคติของผู้ใหญ่ในสังคม ที่มีมุมมองว่าการสอนเรื่องเพศศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน เป็นการชี้ช่องทางหรือกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ใหญ่ที่มีมายาคติดังกล่าว

2) คนในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม/เชื้อชาติ และเป็นคนต่างถิ่นที่ย้ายที่อยู่อาศัยมาตั้งรกรากเป็นการชั่วคราว ทำให้ความรักและความห่วงใย ตลอดจนความเป็นหนึ่งเดียวในชุมชนมีน้อย ส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานแบบส่วนร่วม

3) การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมทางเพศจากเด็กไทยไปสู่เด็กต่างด้าว เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมทั้งปัญหาล่วงละเมิดทางเพศระหว่างเด็กกับเด็ก ตลอดจนการทอดทิ้งทารก

4) ความแออัดของที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะในครอบครัวของแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวที่พักอาศัยในห้องเช่าเพียงห้องเดียวที่มีการอาศัยอยู่ร่วมกันทั้งครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์จากสมาชิกในครอบครัวเร็วขึ้น และนำไปสู่การลอกเลียนแบบการมีสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมของประชากรเข้าสู่สากล: กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร กับผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่พัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม รวมจำนวน 40 คน ได้แก่ แกนนำสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 คน ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนจำนวน 7 คน และผู้แทนองค์กรพัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าว จำนวน 3 คน

การศึกษาคั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย 1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Survey) และ 2) การศึกษาภาคสนาม (Field Study) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ในกลุ่มสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร และการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่พัฒนาภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย ซึ่งจัดกลุ่มแยกแยะข้อมูล เชื่อมโยงตรรกะ และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อสรุปผลในภาพรวม

4.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมระหว่างสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาภาคเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย ประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

4.1.1 แนวคิดและหลักการที่จะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น มี 4 ด้านได้แก่

1) หลักการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น การดำเนินงานนี้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มที่สัมผัสปัญหาอย่างใกล้ชิด แม้จะไม่ได้สัมผัสด้วยตัวเอง แต่สัมผัสผ่านเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมสถาบันการศึกษา เพื่อนบ้าน หรือแม้กระทั่งญาติพี่น้อง ทำให้ได้รับรู้ถึงปัญหา และมุมมองการเผชิญปัญหาและการแก้ไขปัญหาจากกลุ่มบุคคลเหล่านี้ และด้วยที่ไม่ใช่ผู้สัมผัสปัญหาด้วยตนเอง แต่ใกล้ชิด

กับผู้ประสบปัญหา ประกอบกับอยู่ในวัยเดียวกัน ทำให้ผู้มีปัญหาหากกล้าที่จะเปิดเผยและให้ข้อมูลที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือเจ้าหน้าที่ไม่เคยได้รับทราบมาก่อน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญช่วยให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหามีได้ตรงจุดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อรณรงค์ป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ที่ปัจจุบันเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่น่าสนใจ และไม่สามารถสื่อสารให้ตรงกับสิ่งที่เด็กและเยาวชนเข้าใจได้อย่างชัดเจน

2) หลักการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในปัญหาให้กับผู้เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นตัวเด็กและเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู เจ้าหน้าที่รัฐและเอกชน รวมทั้งสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เพื่อทุกฝ่ายให้ความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ และไม่มองว่าเป็นเรื่องไกลตัว หรือเรื่องที่ไม่เกิดขึ้นจริงในครอบครัว

3) หลักการป้องกัน ควรดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยควรรณรงค์และดำเนินการเน้นย้ำให้เด็กและเยาวชน ลดพฤติกรรมเสี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เช่น การเที่ยวกลางคืน การแต่งตัวล่อแหลม การปฏิเสธจากเพศตรงข้ามเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ล่อแหลมและเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ การบริโภคสื่ออย่างเหมาะสม และที่สำคัญพ่อแม่และผู้ปกครองควรมีบทบาทในการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศเพื่อสร้างเกราะป้องกันให้เด็กและเยาวชนด้วย

4) หลักการปรับทัศนคติและการสร้างกระบวนการความคิดทั้งของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน จากสถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลง ทำให้พื้นที่จังหวัดสมุทรสาครมีวัฒนธรรมจากแหล่งอื่นเข้ามา มาก ทั้งที่ผ่านจากกระบวนการสื่อสารมวลชน ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ ประกอบกับความแออัดในเรื่องของสภาพที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะครอบครัวแรงงานไทยและต่างด้าว ที่พักอาศัยในห้องเช่าห้องเดียวที่มีการพักอาศัยอยู่ร่วมกันทั้งครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้พฤติกรรมเพศสัมพันธ์ จากสมาชิกในครอบครัวเร็วขึ้น นำไปสู่การลอกเลียนแบบการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีแนวคิดการสอนลูกหลานที่ปรับเปลี่ยนจากการให้ลูกหลานรักษาวลสงวนตัว เป็นการสอนให้ระวังการตั้งครรภ์ ซึ่งจะต้องให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์อย่างรอบด้านผ่านการดำเนินกิจกรรมโครงการในรูปของการอบรม และใช้กลไกทางสถาบันสังคมรอบตัว และเยาวชนในการขับเคลื่อนทั่วไป เช่น ป้องกัน แก้ไข และบรรเทาปัญหาไม่ให้อันตรายกว่าที่เป็นอยู่

4.1.2 วิธีการที่จะส่งผลให้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นลดน้อยลง

ประกอบด้วย การดำเนินงานของหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ การเปิดช่องทางให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงบริการด้านการให้คำปรึกษาแนะนำทั้งเรื่องเพศสัมพันธ์ ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาทางสังคม ผ่านช่องทางที่เข้าถึงง่าย ทั้งทางโทรศัพท์ เว็บไซต์ และ Facebook เป็นต้น รวมถึงการส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว ให้พ่อแม่ใช้เวลาและโอกาสอยู่กับลูก เพื่อสร้างสายใยความผูกพันในครอบครัว ซึ่งจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

4.1.3 แนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็ก และเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครกับหน่วยงานภาคราชการ และองค์กรพัฒนาเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร สรุปเป็น 2 แนวทาง

1) แนวทางของการให้หน่วยงานและองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นผู้ให้บริการ โดยมีเด็กและเยาวชนเป็นผู้รับบริการ แนวทางการดำเนินงานนี้เป็นในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ

มีสื่อมีเดียต่าง ๆ เช่น การรณรงค์ เว็บไซต์ Facebook ฯลฯ รวมถึงการให้ความรู้ คำแนะนำปรึกษา ในรูปแบบวิทยากร แก่เด็กและเยาวชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เพื่อให้เด็กและเยาวชนนำไปใช้เป็นทางเลือกในการป้องกันตนเองได้อย่างเหมาะสม และการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ผ่านการจัดบูธนิทรรศการ ทั้งนี้เด็กและเยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และการตัดสินใจด้วย

2) แนวทางการทำงานแบบภาคีเครือข่าย โดยหน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน เป็นภาคีร่วมจัดกิจกรรมกับเด็กและเยาวชน ในรูปแบบการทำงานร่วมกัน เช่น หน่วยงาน/องค์กรร่วมจัดกิจกรรมกับแกนนำสภาเด็กและเยาวชน ในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ทั้งนี้เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมใน 3 บทบาท ได้แก่

(1) บทบาทของผู้เข้าร่วมงาน/โครงการ ทั้งในฐานะผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากร

(2) บทบาทของผู้ประสานงาน โดยเฉพาะในส่วนของการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา โดยเด็กและเยาวชนควรได้รับทราบแหล่งทรัพยากรของรัฐที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสำหรับวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ตลอดจนแหล่งของการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแนะนำกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและมีทางเลือกสำหรับผู้ประสบปัญหาที่หลากหลาย

(3) บทบาทของผู้รณรงค์ อาทิ การรณรงค์ให้เกิดความตระหนักในกลุ่มเด็กและเยาวชน

4.1.4 แหล่งทรัพยากรที่นำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ดังนี้

1) สถาบันการศึกษา ในการให้ความรู้ที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน รวมถึงการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษา

2) หน่วยงานด้านสาธารณสุข ให้ความรู้ที่ถูกต้องในการป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อ ตลอดจนให้บริการคำแนะนำปรึกษาเชิงลึกตามกระบวนการจิตวิทยา

3) หน่วยงานด้านสังคม เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และบุคลากรให้ความรู้ และสนับสนุนเสียงตามสาย และสื่อการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

4) องค์กรภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนงบประมาณและการสนับสนุนสิ่งของในการจัดกิจกรรม เป็นต้น

5) วิธีการอื่น ๆ อาทิ การเปิดหมวดระดมทุนในการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน และการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวโดยการให้ความรักและอบอุ่น

4.1.5 การติดตามและการประเมินผลการดำเนินการ

ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผลเชิงปริมาณ ได้แก่ สถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การทำโพลสอบถามความคิดเห็น การประเมินความพึงพอใจ การประเมินผลก่อน - หลังการเข้าร่วมกิจกรรม และการนับจำนวนผู้เข้าเว็บไซต์ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสอบถามอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ และคู่มือของพฤติกรรมวัยรุ่นที่จะนำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นจากสื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ

4.1.6 ปัญหาอุปสรรคการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน

ในช่วงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยงาน/องค์กร อาทิ การขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ รวมถึงจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อภาระงาน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ การกระจายการดำเนินงานของภาครัฐยังไม่ทั่วถึงส่งผลให้โอกาสของประชาชนในการเข้ารับบริการ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมกับภาคประชาชนน้อย ยิ่งไปกว่านี้โครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการไปแล้วขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ระเบียบราชการบางอย่างเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนรวมของประชาชน เช่น ภาคประชาชนไม่ชำนาญในการเขียนขอรับเงินอุดหนุนในการจัดกิจกรรมจากภาครัฐ หรือวัตถุประสงค์ของเงินที่สนับสนุนจากรัฐไม่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เป็นต้น และที่สำคัญประชาชนขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

4.2 ข้อเสนอแนะ

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่มีพลวัตสูง ทั้งด้านการแข่งขัน การปรับตัว และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปของสังคมไทยและสังคมโลก การให้ความสำคัญในการพัฒนามนุษย์จึงถูกจัดอยู่ในลำดับต้นๆ ของการดำเนินงานในทุกองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพิมพ์เขียวของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint: ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ได้กำหนดให้การพัฒนามนุษย์เป็นองค์ประกอบสำคัญ 1 ใน 6 เรื่องที่ต้องดำเนินการในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในรายละเอียดของการพัฒนามนุษย์ดังกล่าวได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการศึกษาและการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย

อย่างไรก็ตาม การตั้งครรถไม่พร้อมในวัยรุ่นเป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้โอกาสสำคัญของพ่อแม่แม่ที่เป็นวัยรุ่นขาดหายไป เนื่องจากประชากรที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพและเรียนรู้ในวัยศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อสามารถมีอาชีพที่มั่นคงเป็นประชากรที่มีคุณภาพพร้อมที่จะแข่งขันกับประชากรในพื้นที่ที่ตัวเองอาศัยอยู่ ตลอดจนแข่งขันกับประชากรในกลุ่มอื่นทั้งในและต่างประเทศ ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่าเด็กที่เกิดจากการตั้งครรถของแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมทั้งด้านโภชนาการและการกระตุ้นพัฒนาการ เนื่องจากแม่วัยรุ่นไม่ได้เตรียมตัวสำหรับการใช้ชีวิตครอบครัว ขาดประสบการณ์ ขาดการศึกษา รายได้ไม่พอเลี้ยงลูก ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้การเจริญเติบโตด้านร่างกายและพัฒนาทางด้านสติปัญญา รวมถึงการเรียนรู้ของเด็กกลุ่มนี้ด้อยกว่าเด็กกลุ่มอื่นด้วย

และโดยที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียนที่มีอัตราการตั้งครรถไม่พร้อมในวัยรุ่นสูง เป็นลำดับต้นๆ ของอาเซียนและของโลกอีกด้วย จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการตั้งครรถในวัยรุ่นเป็นจำนวนมากของไทยที่มีต่อคุณภาพประชากรไทยในขณะนี้ จะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจโลกที่กำลังมีความท้าทายมากขึ้นได้อย่างไร และจะลดความเสี่ยงที่อาจส่งผลถึงประชากรรุ่นลูกหลานได้อย่างไร

จากผลการศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมของประชากรเข้าสู่สากล: กรณีศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสาครในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรถ

ไม่พร้อมในวัยรุ่น ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครนี้ จึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อให้ประชากรไทยมีคุณภาพพร้อมที่จะแข่งขันในสังคมโลก ดังนี้

1) เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนตลอดจนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในฐานะภาคีเครือข่าย อาทิ ในบทบาทการเป็นผู้เข้าร่วมโครงการในฐานะผู้เข้าอบรมและวิทยากร รวมถึงบทบาทของการเป็นผู้ประสานงานและผู้รณรงค์ เป็นต้น

2) มีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบโดยให้ความสำคัญกับข้อมูลจากทุกภาคส่วนในการกำหนดนโยบาย รูปแบบ แนวทาง วิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ตลอดจนการติดตามประเมินผล

3) สนับสนุนการเข้าถึงเรื่องเพศศึกษาอย่างรอบด้านของวัยรุ่น โดยการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับกลุ่ม เพศ วัย ตลอดจนให้ความรู้ถึงแหล่งข้อมูลและความช่วยเหลือต่างๆ เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างมีทางเลือกเมื่อตั้งครรภ์แล้ว

4) ต้องสร้างค่านิยมร่วมของคนในสังคม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความแตกต่างหลากหลายทางประชากรเพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

5) กำหนดนโยบายเน้นย้ำให้ภาคเอกชนที่รับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานมีการอบรมปฐมนิเทศ เพื่อให้ความรู้ในเรื่องของการคุมกำเนิด และการลดพฤติกรรมเสี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร แก่แรงงานข้ามชาติ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. รวมกฎหมายในภารกิจกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพฯ, 2553.
- ดุลยา จิตตยโสธร. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind Diana Baumrind's Parenting Styles. วารสารวิชาการ 29, 4(เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2552)..
- นพวรรณ มาดารัตน์. ภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่นในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยประชากรและสังคม) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554.
- เบญจพร ปัญญา การทบทวนองค์ความรู้: การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2553.
- ปิยะศักดิ์ พงศ์อัมพรศักดิ์. ผลกระทบความมั่นคงทางสังคมจากแรงงานต่างด้าวหญิงชาวพม่าที่ขายบริการทางเพศในพื้นที่จังหวัดระนอง. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554.
- วิไลวรรณ พันธุ์แก้ว. สภาพและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านเพื่อจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามความคิดเห็นของผู้บริหารกองทุนหมู่บ้านในอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2550.
- ศิริพร จิรวัดน์กุล และคณะ. การศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แม่วัยใส). ศูนย์ประสานงานองค์การอนามัยโลกด้านการวิจัยและฝึกอบรมด้านเพศภาวะและสุขภาพสตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- สมใจ รักษาศรี. อันดับโลกที่ไม่น่าภูมิใจ. วารสารสถาบันครอบครัวไทย 5,16 (กรกฎาคม - ตุลาคม 2556).
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ. โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ, 2552.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจอนามัยการเจริญพันธุ์ พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ, 2552.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร. ข้อมูลสถานการณ์สุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นจังหวัดสมุทรสาคร. 2554.
- สุรยุทธ หลิมตระกูล. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2544.

ภาษาอังกฤษ

Cohen, J.M. and Uphoff, N. Rural. Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation. New York: Cornell University, 1977.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สถานการณ์ต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทย [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: http://www.m-society.go.th/article_attach/550/529.pdf [7 มิถุนายน 2557].

จิตวิทยาพัฒนาการ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.baanjomyut.com/library_2/extension1/concepts_of_developmental_psychology/01_5.html [7 มิถุนายน 2557].

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สถานการณ์คนต่างด้าว [ออนไลน์]. 2552. Available from: <http://www.nic.go.th/gsic/uploadfile/the-alien.pdf> [7 มิถุนายน 2557].

องค์การยูนิเซฟ. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก CRC [ออนไลน์]. 2011. แหล่งที่มา: http://www.unicef.org/thailand/tha/overview_5954.html [8 มิถุนายน 2557]

Erik H. Erikson. (Erikson's Stages of Development. [ออนไลน์] 1977. แหล่งที่มา: <http://www.Learning-Theories.com> [12 มิถุนายน 2557].

